

Bijlage: Milieuverklaring

Milieuverklaring voor de definitieve aanneming van de herziening van het gewestplan Dinant-Ciney-Rochefort (bladen 54/7 en 59/3) met het oog op de opneming van een ontginningsgebied dat na ontginning een natuurgebied wordt, een bosgebied en een landbouwgebied op het grondgebied van de stad ROCHEFORT (Rochefort) op de plaats "Carrière de La Boverie", zodat de ontginningsactiviteit kan worden voortgezet

Inleiding

Deze milieuverklaring is vereist wegens artikel D.VIII.36 van het Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling.

Deze verklaring is een bijlage van het Ministerieel besluit tot definitieve aanneming van de herziening van het gewestplan Dinant-Ciney-Rochefort (bladen 54/7 en 59/3) met het oog op de opneming van een ontginningsgebied dat na ontginning een natuurgebied wordt, een bosgebied en een landbouwgebied op het grondgebied van de stad ROCHEFORT (Rochefort) op de plaats "Carrière de La Boverie", zodat de ontginningsactiviteit kan worden voortgezet.

Ze wordt in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt en is toegankelijk via de website van het Departement Ruimtelijke Ordening en Stedenbouw van de Waalse Overheidsdienst Gebiedsbeleid Wonen Erfgoed Energie.

De milieuverklaring is een samenvatting van de manier waarop de milieuoverwegingen werden opgenomen in het plan en waarop het milieueffectenverslag, de adviezen, bezwaren en opmerkingen in overweging werden genomen alsook de redenen van het plan of van het ontwikkelingsplan zoals aangenomen rekening houdende met de andere geplande redelijke oplossingen.

I. Inhoud van de gewestplanherziening

De steengroeve van La Boverie ligt in de regio Calestienne, aan de noordwestelijke rand van het landbouwplateau van Gerny, binnen de grenzen van de stad Rochefort aangrenzend aan de stad Marche-en-Famenne, tussen de provincies Namen en Luxemburg. De site ligt vlakbij de dorpen Humain (1,2 km ten noordoosten) en Havrenne (1,5 km ten noorden). Het radioastronomiestation Humain ligt ongeveer 700 m ten noordoosten van de fronten, terwijl de abdij Notre-Dame de Saint-Remy ongeveer 1 km ten zuidwesten van de huidige steengroeve ligt.

De N.V. Lhoist Industrie ontgint een afzetting van kalksteenlenzen om er steen met een hoog calciumcarbonaatgehalte (CaCO_3) uit te halen. Deze steen wordt gebruikt om de kalkproductiefabriek en de faciliteiten voor de productie van aggregaten in On (3 km ten zuidoosten van de groeve) te bevoorraden. De fabriek wordt uitsluitend bevoorrad met producten uit de steengroeve.

Het doel van de aanvraag tot herziening van het gewestplan Dinant-Ciney-Rochefort is om de uitbreiding van de ontginningssput naar het noordoosten mogelijk te maken, zodat de steengroeveactiviteiten kunnen worden voortgezet.

In het licht van de conclusies van het milieueffectrapport en naar aanleiding van het openbare onderzoek en de adviezen van de geraadpleegde instanties is de oorspronkelijke aanvraag gewijzigd.

Het besluit tot definitieve aanneming van het plan betreft de inschrijving op het grondgebied van de gemeente Rochefort, bij de plaats met naam "Carrière de la Boverie" als uitbreiding van de bestaande ontginning van de volgende gebieden :

- een ontginningsgebied, dat na afloop van de exploitatie een natuurgebied wordt, met een oppervlakte van 14,61 hectare in plaats van een landbouwgebied;
- een bosgebied, met een oppervlakte van 13,80 hectare in plaats van een gebied van aanhorigheden van ontginningen;
- een landbouwgebied, met een oppervlakte van ongeveer 3,22 hectare in plaats van een gebied van aanhorigheden van ontginningen.

Er is geen planologische compensatie vereist krachtens artikel D.II.45 van het Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling, hierna "Wetboek".

II. Chronologie van de procedure tot herziening van het gewestplan

Voorafgaande opmerking over de toepassing van de overgangsmaatregelen waarin het Wetboek voorziet ten aanzien van procedures die lopen op de datum van inwerkingtreding

Het decreet van 13 december 2023 wijzigde genoemd Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling en trad in werking op 1 april 2024. In artikel 246 van dit decreet wordt het volgende bepaald: "De voorbereiding of herziening van een gewestplan dat is vrijgesteld van een effectbeoordeling overeenkomstig artikel D.VIII.31, § 2, of dat het voorwerp heeft uitgemaakt van een voorafgaande informatievergadering in de zin van artikel D.VIII.5 wordt voortgezet volgens de bepalingen die van kracht waren voor die datum.". Aangezien de voorafgaande informatievergadering met betrekking tot de aanvraag plaatsvond op 15 februari 2021, werd de procedure voor de herziening van het gewestplan voortgezet in overeenstemming met het Wetboek dat van kracht was vóór 1 april 2024.

Informatievergadering, advies van de gemeenteraad en indiening van de aanvraag

De voorafgaande informatievergadering werd georganiseerd op 15 februari 2021 na te zijn aangekondigd met de middelen en met inachtneming van de vorm die op dat moment werd voorgeschreven, overeenkomstig de bepalingen van het volmachtenbesluit nr. 48 van de Waalse Regering van 11 juni 2020 en het volmachtenbesluit nr. 62 van de Waalse Regering van 10 december 2020. Een videopresentatie van het project heeft de voorafgaande fysieke informatievergadering vervangen die vereist is volgens artikel D.VIII.5 van het Wetboek.

De Stad Rochefort heeft de vergadering omstandig genotuleerd. In de twee weken die daarop volgden, werden 30 brieven met opmerkingen of suggesties en een petitie met 42 handtekeningen aan het gemeentecollege overgemaakt. Deze brieven hadden betrekking op een breed scala aan onderwerpen (stof, geluid, trillingen, grondwater, landschap, landbouw, enz.), zodat er rekening mee kon worden gehouden bij het opstellen van het milieueffectrapport.

In haar advies van 17 maart 2021 sprak de CCATM (Commission consultative communale d'aménagement du territoire et de mobilité) van Rochefort zich uit voor de aanvraag, waarbij zij opmerkte dat een aantal factoren nog moest worden geanalyseerd, waaronder met name de vermindering van de bufferende werking van de kalklaag op het grondwaterpeil. De CCATM stelde voor dat de belofte van S.A. Lhoist Industrie om de beboste heuvel nabij het dorp Havrenne niet af te graven, wordt gehandhaafd door de bijgebouwen van de winning in de betrokken gebieden in het bosgebied op te nemen.

In zijn advies van 24 maart 2021 was de Gemeenteraad van Rochefort van mening dat de aanvraag in dit stadium van de procedure gerechtvaardigd leek gezien de nagestreefde doelstellingen, op voorwaarde dat verschillende specifieke punten (impact op het grondwaterpeil, maatregelen om de impact op het landschap te beperken, installatie van meetinstrumenten, enz.), verder in de procedure meegenomen wordt.

De N.V. Lhoist Industrie heeft bij de Waalse regering een aanvraag ingediend voor een herziening van het gewestplan Dinant-Ciney-Rochefort, waardoor het zijn winningsactiviteiten op de site van La Boverie kan voortzetten. Bedoelde aanvraag werd op 14 april 2021 ontvangen door de Minister van Ruimtelijke ordening.

Besluit van 8 maart 2022 tot aanneming van een ontwerpplan

De aanvraag werd op 4 juni 2021 ingediend voor advies van de beleidsgroep "Ruimtelijke Ordening", de beleidsgroep "Leefmilieu", de gedelegeerd ambtenaar, de SPW Landbouw, Natuurlijke Rijkdommen en Leefmilieu, de SPW Mobiliteit en Infrastructuur, de Waalse Dienst voor het Patrimonium, het Koninklijk Belgisch Instituut voor Ruimte-Aëronomie, het Koninklijk Belgisch Meteorologisch Instituut, de Koninklijke Sterrenwacht van België, alsook voor advies van de technische dienst van de stad Rochefort die instaat voor de waterbevoorrading. Alle adviezen werden binnen de gestelde termijn toegezonden.

Dientengevolge heeft de Minister bij besluit van 8 maart 2022 beslist :

- tot herziening van het gewestplan Dinant-Ciney-Rochefort (bladen 54/7 en 59/3);
- tot aanneming van het ontwerp-plan, met het oog op de opneming van een ontginningsgebied dat na afloop van de ontginning een groengebied wordt op het grondgebied van de stad Rochefort (Rochefort) teneinde de voortzetting van de ontginningsactiviteit mogelijk te maken;
- besloten tot opstelling van een milieueffectrapport van het ontwerp-plan en tot vaststelling van de ontwerp-inhoud ervan.

Overeenkomstig bijgevoegd plan.

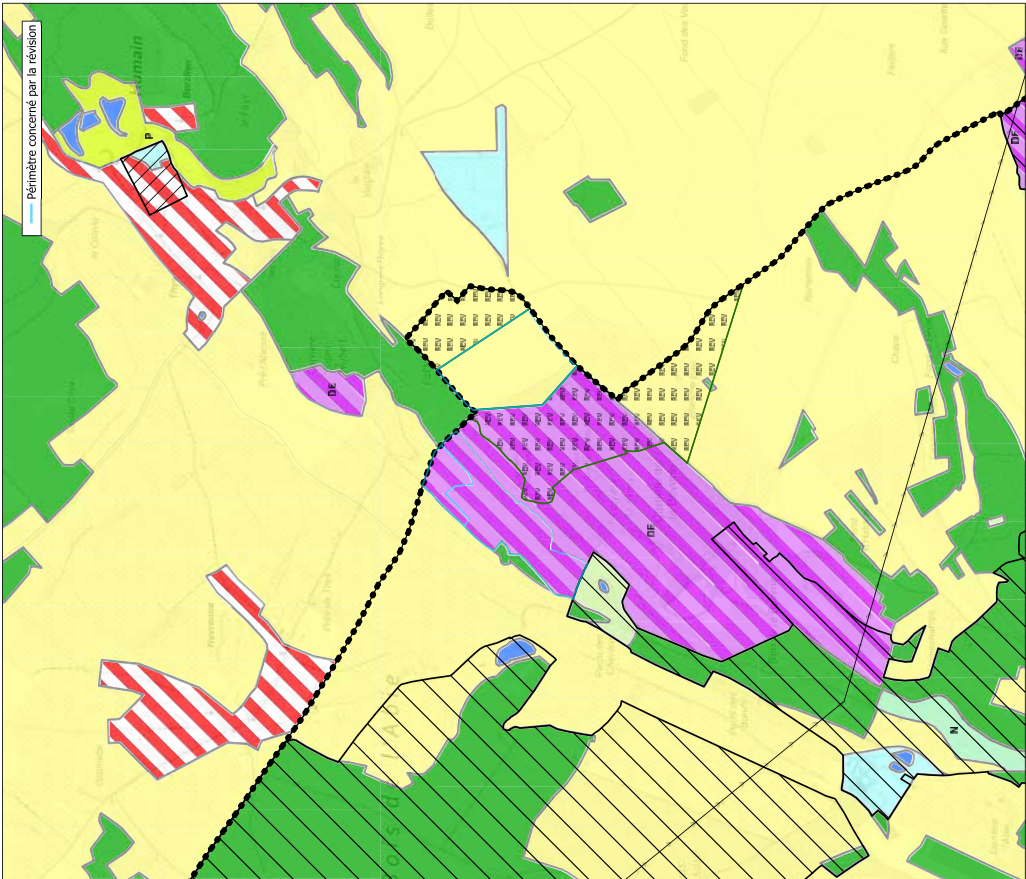
SERVICE PUBLIC DE WALLONIE
TERRITOIRE LOGEMENT PATRIMOINE ENERGIE
DEPARTEMENT DE L'AMENAGEMENT DU TERRITOIRE ET DE L'URBANISME
DIRECTION DU DEVELOPPEMENT TERRITORIAL
Wallonie
territoire
SPW

Arrêté ministériel adoptant définitivement la révision du plan de secteur de Dinant-Ciney-Rochefort (planches 54/7 et 59/3)
visant l'inscription d'une zone d'extraction devenant une zone naturelle au terme de son exploitation, d'une zone forestière et d'une zone agricole sur le territoire de la ville de ROCHEFORT (Rochefort) au lieu-dit « Carrière de La Boverie », afin de permettre la poursuite de l'activité d'extraction

Vu pour être annexé à l'arrêté du
Le Ministre de l'Aménagement du territoire
François DESQUESNES

PLAN DE SECTEUR

adapté sur base des dispositions du CoDT: ce plan n'a pas de valeur réglementaire et est présenté pour information.

REVISION DU PLAN DE SECTEUR

La carte originale est établie à l'échelle 1/10.000

Carte réalisée par SPW / TLPE / DATU / DDT (BG-AD-ML-RG) le 20/10/2025 D900038S/REV30

Besluit van 4 mei 2022 tot vaststelling van de definitieve inhoud van het milieueffectverslag

In overeenstemming met artikel D.VIII.33, § 4, van het Wetboek werd de ontwerpinhoud van het milieueffectrapport voor advies naar de beleidsgroepen "Ruimtelijke Ordening" en "Leefmilieu" gestuurd. De minister van Ruimtelijke Ordening vond het ook nuttig om SPW Landbouw, Natuurlijke Hulpbronnen en Milieu te raadplegen. De SPW Landbouw, natuurlijke hulpbronnen en milieu wilde geen advies uitbrengen.

Op basis hiervan is bij ministerieel besluit van 4 mei 2022 de definitieve inhoud van het milieueffectrapport vastgesteld.

Opmaken van het milieueffectenrapport

De aanvrager heeft het ontwerp bureau ARIES Consultants SA aangewezen om het milieueffectverslag op te stellen. Deze projectauteur, naar behoren erkend, werd niet betwist.

Overeenkomstig artikel D.VIII.30 van het Wetboek werden de Beleidsgroep Ruimtelijke Ordening, de Beleidsgroep Leefmilieu en de gemeentelijke adviescommissie van Rochefort regelmatig op de hoogte gehouden van de evolutie van de voorafgaandelijke onderzoeken en van het opstellen van het effectenverslag. Deze instanties hebben opmerkingen en suggesties ingediend over fase I op 10 februari 2023 (beleidsgroep ruimtelijke ordening) en over fase II op 13 mei 2024 (beleidsgroep milieu) en 26 april 2024 (beleidsgroep ruimtelijke ordening).

Naar aanleiding van de gemaakte opmerkingen is de definitieve versie van het milieueffectrapport op 31 mei 2024 ingediend bij de minister van Ruimtelijke Ordening.

Openbaar onderzoek en advies na onderzoek

Het op 8 maart 2022 goedgekeurde ontwerp van herziening van het gewestplan Dinant-Ciney-Rochefort werd van 3 februari 2025 tot 19 maart 2025 onderworpen aan een openbaar onderzoek in de gemeenten Rochefort en Marche-en-Famenne.

Het openbaar onderzoek heeft aanleiding gegeven tot 55 bezwaren of bemerkingen.

Op 11 april 2025 heeft de gemeenteraad van Rochefort een gunstig advies uitgebracht over het ontwerp van herziening.

De gemeenteraad van Marche-en-Famenne heeft tijdens zijn vergadering van 28 april 2025 zijn advies uitgebracht buiten de voorgeschreven termijn. Het wordt daarom als gunstig beschouwd.

Het onderwerp van de bezwaren en het advies van de Gemeenteraad van Rochefort worden gedetailleerd beschreven in het ministerieel besluit waaraan de milieuverklaring is gehecht, waarin ook wordt aangegeven hoe er rekening mee is gehouden.

De adviezen van de Beleidsgroepen "Ruimtelijke Ordening" en "Leefmilieu" werden gevraagd op 15 mei 2025;

De Beleidsgroep Ruimtelijke Ordening heeft op 16 juni 2025 een advies uitgebracht, dat dezelfde dag, dus binnen de vereiste termijn, is doorgestuurd. Het advies is gunstig en gaat vergezeld van opmerkingen en overwegingen.

De Beleidsgroep Leefmilieu heeft op 25 juni 2025, dus binnen de gestelde termijn, zijn advies uitgebracht. Het advies is gunstig en gaat vergezeld van opmerkingen en overwegingen.

De adviezen van de beleidsgroepen en de manier waarop hiermee rekening is gehouden, zijn gedetailleerd beschreven in het ministeriële besluit waaraan de milieuverklaring als bijlage is toegevoegd.

Definitieve aanneming

Het ministerieel besluit tot definitieve goedkeuring van de herziening van het gewestplan Dinant-Ciney-Rochefort (bladen 54/7 en 59/3) bevat een wijziging van het op 8 maart 2022 goedgekeurde ontwerpplan om rekening te houden met de resultaten van het openbaar onderzoek.

De omtrek van de herziening bevatte immers de opname van een bosgebied (13,8 ha) en een landbouwgebied (3,2 ha) in plaats van een gebied met aanhorigheden van ontginningsgebieden. Deze wijziging van het ontwerpplan is het resultaat van een voorstel in het milieueffectrapport, ondersteund door verschillende brieven van het openbaar onderzoek, het advies van de gemeenteraad van Rochefort, de Beleidsgroep "Leefmilieu" en de SPW ARNE.

Het besluit tot definitieve aanneming van het plan betreft de inschrijving op het grondgebied van de gemeente Rochefort, bij de plaats met naam "Carrière de la Boverie" als uitbreiding van de bestaande ontginning van de volgende gebieden :

- een ontginningsgebied, dat na afloop van de exploitatie een natuurgebied wordt, met een oppervlakte van 14,61 hectare in plaats van een landbouwgebied;
- een landbouwgebied, met een oppervlakte van ongeveer 3,22 hectare in plaats van een gebied van aanhorigheden van ontginningen;
- een bosgebied, met een oppervlakte van 13,80 hectare in plaats van een gebied van aanhorigheden van ontginningen;

Overeenkomstig bijgevoegd plan.

III. Overwegingen inzake leefmilieu

In het verslag over de milieueffecten werden het ontwerpplan, de opmerkingen van het publiek tijdens de voorafgaande informatievergadering en de adviezen over het verzoek tot herziening uitvoerig onderzocht.

In zijn advies van 16 juni 2025 is de Beleidsgroep Ruimtelijke Ordening de mening toegedaan dat de Commissie, wat de kwaliteit van het milieueffectverslag betreft, de elementen bevat die nodig zijn voor de besluitvorming.

In zijn advies van 25 juni 2025 is de Beleidsgroep Leefmilieu de mening toegedaan dat het rapport over milieueffecten voldoet in artikel D.VIII.33, § 3, van het Wetboek. De Beleidsgroep prijst de kwaliteit en grondigheid van de hydrogeologische analyse en de daaruit voortvloeiende afzettingsberekeningen.

Op basis van deze twee adviezen mogen de volledigheid en de kwaliteit van het milieueffectverslag dan ook niet ter discussie worden gesteld.

Er is rekening gehouden met de relevante aanbevelingen in het verslag en deze zijn in het besluit verwerkt voor zover ze betrekking hebben op schaal en omvang van de interventie van het gewestplan. Voor zover ze betrekking hadden op aspecten die verband hielden met de toekomstige uitvoering van het plan, heeft de auteur van het plan ze ook toegelicht.

De verschillende onderdelen van de milieuanalyse worden hieronder behandeld.

1. Initiële stand van de sociaal-economische situatie

In het milieueffectrapport werden de sociaal-economische aspecten van de steengroeve La Boverie en de voorgestelde herziening van het gewestplan onderzocht.

De Lhoist Groep is een van de grootste kalkproducenten ter wereld en is actief in meer dan 25 landen. De steengroeve van La Boverie is een essentiële schakel in de Belgische productieketen van de Groep en bevoorraadt uitsluitend de kalkovens van de On-fabriek in Jemelle. Sinds juni 2020 is de volledige kalkproductie van de Lhoist Groep in België uitsluitend geconcentreerd op de site On.

De afzetting die door de aanvrager wordt geëxploiteerd bestaat voornamelijk uit chemisch zuivere kalkstenen die behoren tot de Arche en Lion leden, evenals het bovenste deel van het lid van La Boverie.

De kalkstenen worden gekenmerkt door hun hoge chemische zuiverheid en lage zwavelgehalte, waardoor ze voldoen aan de strenge eisen van historische klanten, met name in de staalindustrie. Deze zuivere kalkstenen vertegenwoordigen ongeveer 66% van de productie tussen 2018 en 2022, terwijl onzuivere kalkstenen (25% van de productie) worden teruggewonnen in de vorm van aggregaten voor civiele bouwkunde.

De kalk die geproduceerd wordt uit de kalksteen van La Boverie wordt gebruikt in een groot aantal sectoren, waaronder ijzer en staal, metallurgie, chemie, voedselverwerking, farmaceutica, landbouw, milieu, bouw, wegen en civiele techniek. De staalindustrie verbruikt 42% van de kalk en kalksteen, terwijl de weg- en waterbouw 43% van de aggregaten verbruikt.

De gemiddelde jaarlijkse extractie (2018-2020) bedroeg 1.380 kton (gesteente van alle kwaliteiten), stijgend tot 1.150 kton/jaar vanaf 2020. De aangekondigde gemiddelde jaarlijkse bruto-ontginning bedraagt 1.166 kton op de uitbreidingslocatie.

In het milieueffectrapport wordt opgemerkt dat de Europese kalkmarkt contrasterende trends doormaakt, met een daling in het staalsegment, maar ook groei in zich ontwikkelende sectoren zoals het milieu, de landbouw en de bouw. De On-fabriek houdt beter stand dan het Europese gemiddelde in het staalsegment en boekt een aanzienlijke groei in opkomende markten.

De steengroeve biedt direct werk aan bijna 100 mensen en indirect aan ongeveer 200 mensen. Zonder een uitbreiding van de winningscapaciteit zullen de steengroeve en de On-installatie (die uitsluitend door de steengroeve wordt bevoorrad, zonder mogelijk alternatief) op zeer korte termijn worden bedreigd. Ten slotte zijn er in België slechts twee kalkproducenten: door de lokale activiteit te behouden, wordt een monopoliesituatie vermeden en wordt een duurzame exploitatie van de lokale kalksteenbronnen gewaarborgd om aan de regionale vraag te voldoen.

In het milieueffectverslag wordt vastgesteld dat de reserve van de afzettingen die toegankelijk is in het verlengde van het gebied van aanhorigheden van ontginningen dat afhankelijk is van de mijnbouw en die momenteel in het gewestplan is opgenomen, bijna is uitgeput. Het bevestigt de kwaliteit van de bestaande afzetting binnen de voor de uitbreiding van de winningsput gevraagde verlenging en het ontbreken van een geldige alternatieve locatie. Er bestaat (bestaan) in een straal van 20 km geen ontginningsgebied of gebieden van aanhorigheden van ontginningen momenteel in het gewestplan opgenomen die een ertslaag van dezelfde aard omvat die aan de vraag kan voldoen en op een economisch rendabele afstand van de On-fabriek ligt.

Uit het milieueffectrapport blijkt dan ook dat de exploitatie van de afzetting op het terrein gerechtvaardigd is, niet alleen in het licht van de sociaal-economische behoeften van de onderneming, maar ook van de betrokken sector. Het draagt bij tot de ontwikkeling van een lokale hulpbron en van het erfgoed en beantwoordt op verschillende gebieden aan de behoeften van de gemeenschap.

De herziening van het gewestplan maakt het mogelijk de steengroeve-activiteiten op het terrein nog eens veertien jaar voort te zetten.

2. Leefkwaliteit en menselijke gezondheid

Het milieueffectrapport beschrijft de toekomstige activiteiten en beoordeelt de overlast die deze zouden kunnen veroorzaken, met name op het gebied van stof, geluid en trillingen.

Met deze noord-oostelijke uitbreiding zal de ontginning dicht bij het radio-astronomisch station en het dorp Humain komen, wat ook stof- en geluidshinder en trillingen dicht bij sommige omwonenden kan brengen.

De verandering van het geluidsniveau als gevolg van de uitbreiding bestaat uit een geleidelijke verplaatsing van de boringen, de explosies, de secundaire fragmentatie met behulp van breekhamers, het laden van dumpers naar het noordoosten, en de verlenging van de interne verkeerswegen.

Om geluidshinder objectief te kunnen beoordelen, heeft het adviesbureau dat verantwoordelijk is voor het opstellen van het milieueffectrapport de bestaande geluidsomgeving geanalyseerd aan de hand van een langlopende meetcampagne. Vervolgens werden akoestische modellen uitgevoerd en gekalibreerd op basis van de metingen om de voortplanting van geluid afkomstig van toekomstige steengroeveactiviteiten gedetailleerder te bestuderen en om naleving van de huidige normen te garanderen.

Voor deze verschillende exploitatiefasen waarvoor verschillende scenario's zijn opgesteld, waaronder het worstcasescenario (fase 1 – de machines bevinden zich zo dicht mogelijk bij het radio-astronomisch station) werden de resultaten geanalyseerd.

De verandering in de geluidsimpact is dus gunstig voor de abdi, vergelijkbaar voor het gebied rond Havrenne en iets hoger voor het dorp Humain, terwijl de grenswaarden nog steeds worden nageleefd. De toename van de geluidsbelasting is het grootst voor het radio-astronomiestation, waar de geluidsniveaus onder de grenswaarden blijven maar zeer dicht in de buurt komen van de geldende normen voor fase 1 - slechtste geval.

Op basis van de verschillende verzamelde gegevens en de verschillende studies en methodologieën die zijn gebruikt, beveelt de auteur van de studies aan om de minimale gereduceerde afstand van 41m/vkg te respecteren en de wet van Chapot te gebruiken om de benodigde ladingen specifiek te dimensioneren en zo te voldoen aan de geldende normen. De drempels waaraan moet worden voldaan, zijn strenger voor het radioastronomiestation (dat dicht bij de toekomstige put ligt) dan voor woningen.

Systematisch toezicht op het radioastronomiestation en de dichtstbijzijnde bewoner wordt ook aanbevolen om meer gegevens te verzamelen en zo de voortplantingswet van Chapot, en dus de hoeveelheid explosieven, regelmatig te kunnen verfijnen. Het wordt ook aanbevolen om tweetraps of zelfs drietraps schoten zo dicht mogelijk bij het radioastronomiestation af te vuren om te voldoen aan de maximale eenheidsbelasting.

De locatie van bepaalde stofbronnen (mijnbouw, boren, laden van steen, transport over verlengde wegen) zal 200 tot 500 meter naar het noordoosten worden verplaatst.

Tijdens de afgravingperiode, wanneer het droog is, kan er stof vrijkomen bij de strippingactiviteit, wat stof en overlast kan veroorzaken voor de omwonenden. Om deze overlast te beperken, is het raadzaam om de snelheid van de machines te beperken, om het verwijderen van de deklaag niet uit te voeren tijdens zeer droge en winderige perioden om stofemissies te beperken, of om extra besproeiingsmaatregelen te plannen tijdens deze perioden om stofemissies te beperken.

In de operationele fase merkt de auteur van de studie op dat de metingen van sedimenteerbaar stof momenteel onder de voorgeschreven waarden liggen. Aangezien bij de geplande uitbreiding dezelfde extractieprocessen zullen worden gebruikt, is het niet waarschijnlijk dat er stof in de omgeving van de locatie zal vrijkomen, met inbegrip van zwevend stof. Er zijn geen specifieke maatregelen geformuleerd met betrekking tot de impact van stofemissies op het radioastronomiestation.

Zowel de maatregelen die worden aanbevolen in het milieueffectrapport als de gedetailleerde kenmerken van de omtrekken of isolatievoorzieningen zijn echter een zaak voor de vergunningsaanvraag die zal worden ingediend om het opgenomen winningsgebied te implementeren. De overheidsinstanties zullen op basis van de conclusies van de in dit verband uit te voeren effectbeoordeling moeten beslissen over passende maatregelen.

3. Materiële goederen - gebouwd kader - Cultureel erfgoed

De site van de steengroeve La Boverie ligt vlakbij de dorpen Humain (1,2 km ten noordoosten) en Havrenne (1,5 km ten noorden). De abdij Notre-Dame de Saint-Remy ligt ongeveer 1 km ten zuidwesten van de huidige steengroevewanden en het radioastronomiestation Humain ligt ongeveer 700 m ten noordoosten van de steengroevewanden.

De uitbreiding van de extractieactiviteiten zal de put dicht bij de woningen van Humain en het radioastronomiestation brengen. Het milieueffectrapport specificeert dat er niettemin een minimumafstand van 670 meter zal worden aangehouden tussen het houwfront en de dichtstbijzijnde gebouwen, en 400 meter van het radioastronomiestation (de eerste antenne bevindt zich op 240 meter van het toekomstige houwfront).

In het milieueffectrapport wordt erop gewezen dat een haalbaarheidsstudie die is uitgevoerd in samenwerking tussen Lhoist en de drie federale wetenschappelijke instituten die het radioastronomiestation beheren, heeft geconcludeerd dat, met inachtneming van de gedane aanbevelingen, de gevraagde verlenging geen significant risico zou vormen voor de waarnemingen van het station. Regelmatige uitwisselingen tussen de gebruikers van het station en Lhoist worden ook aanbevolen, vooral in het geval van wijzigingen die de conclusies van de studie kunnen veranderen.

Daarmee rekening houdend, vrezen sommige omwonenden van de uitbreiding waarin de herziening van het gewestplan voorziet, een waardevermindering van hun goederen.

Een dergelijke waardevermindering valt evenwel niet onder het gewestplan, maar onder de tenuitvoerlegging ervan. Het is in dit stadium dat de effectstudies die moeten worden uitgevoerd, de relevante informatie zullen opleveren over hun effecten op materiële activa en dat de maatregelen kunnen worden aangenomen die bedoeld zijn om deze te vermijden, te verminderen en, indien nodig, te compenseren.

De waarde van onroerend goederen moet ook op lange termijn in aanmerking worden genomen. Na afloop van de uitbating zal het ontginningsgebied een landbouwgebied worden dat niet zal leiden tot waardeverlies van nabijgelegen onroerende goederen.

Wat erfgoedelementen betreft, wordt in het milieueffectrapport opgemerkt dat er zich geen uitzonderlijke of beschermde erfgoedelementen bevinden in of nabij de steengroeve van La Boverie of de voorgestelde uitbreiding. Bovendien ligt de omtrek van het herziene gewestplan niet binnen een gebied dat op de Waalse archeologische kaart staat. In de milieubeoordeling die in de vergunningsaanvraagfase moet worden uitgevoerd, kan dit punt zo nodig nader worden onderzocht. Indien nodig kunnen er afgravingen worden uitgevoerd voordat de afzetting wordt ontgonnen.

4. Oppervlakte- en grondwater

a. Grondwater

De omtrek van herziening van het gewestplan, maakt deel uit van de watervoerende laag van La Boverie. De huidige steengroeve en de uitbreiding ervan bevinden zich in de herwinningszone van de Tridaine-galerij, die zowel wordt gebruikt voor de drinkwatervoorziening van de stad Rochefort als voor de productie van trappistenbier in de abdij Notre-Dame de Saint-Remy. De exploitatie van de uitbreiding van de groeve is niet van plan om onder de historische bovenste niveaus van de grondwaterspiegel te komen. Er is dus geen ontwatering nodig.

De afgraving van de uitbreiding betekent een toename van 15% van de huidige ontdekte oppervlakte. Dat betekent dat de waterlaag beter zal worden aangevuld: dat de effectieve regenval zal rechtstreeks bijdragen aan een grotere oppervlakte van het grondwater, wat zal leiden tot een aanzienlijke toename van het debiet in de Tridaine-galerij.

Op basis van historische gegevens van de afgelopen 10 jaar en recente gegevens van piëzometers die in 2021 zijn geïnstalleerd als onderdeel van de huidige herziening van het gewestplan, is een model gemaakt op basis van de historische aanvulling van het grondwater in 2011. Deze gegevens maakten het mogelijk om de configuratie van de put vast te stellen in het gebied van de geplande uitbreiding en om te concluderen dat mijnbouw op niveau de winning mogelijk zou maken met een veiligheidsmarge van enkele meters boven de gemeten of gemodelleerde maximale piëzometrische niveaus. De opsteller van het milieueffectrapport beveelt aan, de piëzometrische bewaking te handhaven, met name voor de laatste geplaatste piëzometers.

De kwaliteit van het water wordt zeer regelmatig gecontroleerd, zowel door de groep Lhoist als door de Abdij Notre Dame de Saint-Remy. Sinds 1956 is er geen vervuiling geweest en de waterwaarden zijn op dit moment zeer constant. Een verdere geleidelijke vermindering van 8% in het ontsluitingsgebied, onder vergelijkbare bedrijfsomstandigheden en bij afwezigheid van nieuwe infrastructuur, met een putbodem die hoger is dan de putbodem op de bestaande locatie, betekent dat het milieueffectrapport concludeert dat de voorgestelde uitbreiding geen significant effect zal hebben op de grondwaterkwaliteit.

De voorzorgsmaatregelen die zijn ingevoerd op de huidige winningslocatie, om de risico's van verontreiniging door puntbronnen en accidentele verontreiniging door het weglekken van koolwaterstoffen te beperken, moeten ook worden ingevoerd op de uitbreidingslocatie. Het wordt ook aanbevolen om de verschillende waterkwaliteitsparameters in de Tridaine-galerij twee keer per maand te blijven controleren.

In het milieueffectrapport wordt opgemerkt dat de concentratie sulfaationen in het water een belangrijke parameter is in het bierbereidingsproces in de Abdij Notre Dame de Saint-Remy. Deze concentratie is een uiterst variabele parameter, die meer afhangt van de oorsprong en weg van het grondwater dan van de meteorologische omstandigheden.

Het water in de Tridaine-galerij is het resultaat van een mengsel van watervolumes met contrasterende sulfaatsamenstellingen: het water is verrijkt met sulfaten wanneer het wordt geloosd in de Membre de l'Arche en wordt vervolgens verdund door water uit de noordoostelijke zone van de Lion lens. De fluctuatie in sulfaatconcentratie zal min of meer variabel zijn, afhankelijk van het volume water dat er doorheen stroomt. Het milieueffectrapport concludeert daaruit dat de ontginningsactiviteit geen invloed heeft op de fysisch-chemische parameters van het grondwater.

b. Oppervlaktewater

De groeve bevindt zich op het plateau van Gerny, op de hoogten van de Biranvallei, een waterloop van de categorie 2 die stroomafwaarts van Rochefort samenvloeië met de Lomme (waterloop van de categorie 1). De bron van de Biran bevindt zich aan de rand van het dorp Aye. Op dit moment stroomt het regenwater dat binnen de perimeter valt weg in deze beek.

Het afvalwater van de huidige locatie wordt gegenereerd door de sanitaire voorzieningen. Regenwater infiltreert op natuurlijke wijze in het kalksteenmassief van de groeve. Alleen water dat op de tankzone voor voertuigen valt, wordt naar een koolwaterstofafscheider geleid. Dit water wordt samen met het gezuiverde afvalwater naar de uitgang van de groeve gebracht, waar het in een greppel langs de weg wordt geloosd. Deze sloot ligt buiten de aanvullingszone van de waterlaag van de Boverie.

In het milieueffectrapport wordt opgemerkt dat regenwater naar de putbodemp van de groeve zal stromen, in plaats van naar de Biranbeek, om te verdampen of te infiltreren in het kalksteenmassief. Dit effect is verwaarloosbaar, aangezien de oppervlakte van de deklaag in verband met de uitbreiding 0,6% van de totale oppervlakte van het stroomgebied van Biran beslaat.

Er is geen effect vastgesteld op de inzet van waterbronnen, aangezien het waterbeheer vergelijkbaar blijft met dat van de locatie in bedrijf.

5. Grond en ondergrond

De overgrote meerderheid van de natuurlijke bodems die in de omtrek van uitbreiding van de steengroeve aanwezig zijn, zijn van uitstekende landbouwkwaliteit.

Het afgraven van de afzetting bestaat uit het verwijderen van de laag akkerbouwaarde en de residuen die de gewenste gesteenten bedekken. In het geval van de groeve La Boverie wordt de hoogte van de deklaag geschat op +/- 1 m.

De capaciteit van het momenteel toegestane opvullingsgebied zal in 2029 het verzadigingspunt bereiken. Er zal een vergunningsaanvraag worden ingediend om dit gebied uit te breiden, zodat het afvalgesteente van de eerste drie jaar van de uitbreiding van de groeve kan worden opgeslagen. De rest zal vanaf januari 2032 de Devant le Gerny groeve opvullen.

Binnen de groeve, wanneer het gesteente blootligt, vormen de verschillende niveaus relatief vlakke, zeer doorlaatbare oppervlakken. Het afvloeiingsproces kan als verwaarloosbaar worden beschouwd in vergelijking met het infiltratieproces.

Na de ontginning zal de site op dezelfde manier herontwikkeld worden als de huidige steengroeve, d.w.z. als natuurgebied. De geplande ontwikkelingen zullen in overeenstemming zijn met de verbintenissen en de filosofie van het "Life in Quarries"-project. Overwegende ten slotte dat de precieze voorwaarden voor de herontwikkeling en de verplichtingen die in dit verband op de exploitant rusten, zullen worden vastgesteld in de gecombineerde vergunning die vereist is voor de exploitatie van de aangevraagde uitbreiding.

Het milieueffectbenrapport merkt dat er geen grootschalige karstverschijnselen zijn waargenomen in de groeve of binnen de omtrek van het ontwerpplan, noch tijdens de exploitatie, noch tijdens geologische onderzoeken. Het zeer kleine aantal karsten binnen de herzieningsomtrek en de aanwezigheid van zeer weinig epikarsten betekenen dat het hydrogeologische systeem van het kalksteenmassief niet zal worden aangetast.

6. Mobiliteit - netwerken

De La Boverie groeve en de On fabriek zijn direct verbonden door een privé toegangsweg. De On-fabriek ligt langs de N836 die als bedrijvenweg Marche-en-Famenne verbindt met de rotonde van Jemelle, waarbij de stedelijke gebieden van Waha, Marloie, On en Jemelle worden vermeden.

In het milieueffectrapport staat dat de uitbreiding van de winningsactiviteiten de aanvrager in staat zal stellen om terug te keren naar een vergelijkbaar exploitatieniveau als in 2020-2022. Er wordt dan ook geen bijkomend effect verwacht met betrekking tot auto- en spoorvervoer.

Buurtweg nr. 24 wordt buiten gebruik gesteld en Lhoist SA zal een voorstel doen voor een omleiding als onderdeel van de vergunningsaanvraagprocedure. Het tracé van deze weg kan het onderwerp zijn van aanbevelingen in de milieubeoordeling die in de vergunningsfase moet worden uitgevoerd.

7. Landschap

De groeve en de omtrek van het ontwerpplan liggen aan de noordelijke rand van het Gerny-plateau, dat wordt ingenomen door uitgestrekte landbouwvlakten. Het landschap is open, golvend in het zuiden en oosten en onderbroken door bosjes, heggen en bomengroepen.

In het milieueffectrapport staat dat de locatie binnen het bereik van het ontwerpplan gedeeltelijk zichtbaar is vanuit de directe omgeving, in het oosten en zuiden. Voor vergezichten is het gebied alleen zichtbaar vanuit het noordwesten, omdat het vanuit andere richtingen wordt gemaskeerd door reliëf en vegetatie.

De auteur van de studies beveelt aan om een afzonderingsmarge aan te leggen, bestaande uit een merlon aan de zuidoostelijke rand van de site, in het verlengde van de bestaande merlon. In het noordoosten wordt de installatie van een veiligheidshek aanbevolen om het uitzicht niet af te sluiten. Ten slotte wordt in het noordwesten een verdichting van het bestaande bos aanbevolen om de vergezichten over het gebied te verhelpen.

Het zal echter pas mogelijk zijn om de meer gedetailleerde kenmerken van deze faciliteiten te definiëren nadat de bouwvergunning is verleend. Het is in dit stadium dat de uit te voeren impactstudie nuttige informatie zal opleveren voor het ontwerp ervan.

Vergelijkend met het ontwerpplan gaat de definitieve herziening van het gewestplan uit van de herbestemming van de beboste heuvel aan de noordwestelijke rand van de ontginningsput, die momenteel in het huidige gewestplan is bestemd als gebied van aanhorigheden van ontginningen, naar bos- en landbouwgebied. Deze herbestemming heeft de bijzondere steun van de Gemeenteraad van Rochefort, SPW ARNE en de Beleidsgroep Leefmilieu. Er wordt ook geantwoord op de bezwaren die tijdens het openbaar onderzoek zijn ingediend.

Het behoud van de beboste heuvel zal een overgangszone creëren tussen de steengroeveactiviteit en het dorp Havrenne. Dit voorkomt elk direct zicht vanuit het dorp op de steengroeve en draagt zo bij aan het behoud van de levenskwaliteit van de plaatselijke bewoners.

8. Landbouwactiviteit

De herziening van het gewestplan voorziet in de opnemings van een nieuw ontginningsgebied en een nieuw groengebied ten koste van het landbouwgebied.

Het gebied waarop het herziene gewestplan betrekking heeft, omvat twee landbouwpercelen (eigendom van S.A. Lhoist Industrie) met een totale oppervlakte van 12,28 ha, terwijl de rest braakliggende grond is. Deze percelen worden gebruikt voor akkerbouw. In het milieueffectrapport wordt benadrukt dat de bodem in kwestie van middelmatige tot gemiddelde landbouwkwaliteit is, met weinig overbelasting, en weinig afgegraven is. Het milieueffectrapport ziet geen significante gevolgen voor het nuttig landbouwgebied van de gemeente.

De conclusies van het milieueffectrapport doen geen afbreuk aan de beoordeling van het belangenevenwicht tussen de ontwikkeling van de Waalse landbouw en het sociaal-economische belang van het project van de onderneming Lhoist. Zij bevestigen derhalve het belang van een herziening van het gewestplan om de ontwikkeling van deze sector te ondersteunen.

Om de negatieve effecten van het project te milderen, staat in het milieueffectenverslag te lezen dat de aanvrager regelmatig landbouwgrond ter beschikking stelt van plaatselijke landbouwers en de mogelijkheid zal overwegen om de landbouwer die in kennis is gesteld van het einde van de pacht, het gebruik van andere landbouwgrond toe te vertrouwen zodra deze vrij is van bezetting.

Ten slotte is in de definitieve herziening van het gewestplan 3,2 ha landbouwgrond opgenomen op het bestaande terrein van de bijgebouwen van de winning, ten westen van de huidige put. De twee betrokken percelen worden momenteel gebruikt voor begrazing.

Deze aanpassing vermindert het planologische verlies van landbouwgrond tot 11,4 ha door de opname van het winningsgebied voor de uitbreiding van de steengroeve La Boverie.

9. Biologische diversiteit – Fauna en flora

De Lhoist Groep sloot zich in 2016 aan bij het "life in quarries"-project. Hoewel het project in 2021 afliep, heeft de exploitant een handvest ondertekend waarin hij zich verplicht tot het behoud van habitats en faciliteiten die gunstig zijn voor flora en fauna. Een beheerplan zorgt ervoor dat de ondernomen acties duurzaam zijn voor minstens 15 jaar. In het kader van deze logica van behoud en uitbreiding van maatregelen ten gunste van de biodiversiteit bepaalt het ontwerpplan dat het toekomstige ontginningsgebied na afloop van de exploitatie een natuurgebied zal worden.

In het milieueffectrapport wordt benadrukt dat het projectgebied buiten alle Natura 2000-gebieden ligt. Bijgevolg is er geen significant effect vastgesteld binnen Natura 2000-perimeters of op prioritaire habitats.

Het behoud van de beboste heuvel direct ten noordwesten van het voorgestelde plan, samen met de herclassificatie als bos van een deel van de aanhorigheden van ontginningen ten westen van de huidige mijn, zal de ecologische overgangsfunctie van deze beboste heuvel vanuit planologisch oogpunt waarborgen.

Deze herbestemming maakt het ook mogelijk om een aaneengesloten bosgebied te creëren dat de facto fungeert als "buffer" tussen het gebied dat momenteel wordt geëxploiteerd en het Natura 2000-gebied waaraan het grenst.

Om de impact van de afgravingswerkzaamheden te beperken, wordt aanbevolen om deze buiten het broed- en nestseizoen van vogels uit te voeren. Deze maatregel vermindert het risico op sterfte onder broedvogelsoorten binnen de omtrek.

Een haag tussen het kalkgrasland en de landbouwpercelen wordt verwijderd wanneer de groeve wordt uitgebreid. In het milieueffectrapport wordt aanbevolen om de bestaande haag langs de Rue Louis Banneux te behouden en uit te breiden langs het zuidelijke deel van de omtrek. Bij de aanplant moet gestreefd worden naar een diversiteit aan soorten (minimaal 5 verschillende inheemse soorten), vergelijkbaar met de soorten die al bestaan.

Het project zal leiden tot de vernietiging van 2 ha kalkgrasland. De auteur van het milieueffectrapport beveelt aan om een gelijkwaardig gebied te herstellen binnen de bestaande steengroeve, vooruitlopend op de geplande exploitatie.

De hommelmorchis (een beschermde soort), die in 2021 in dit kalkgrasland werd waargenomen, kon niet worden gevonden tijdens veldbezoeken in 2023. Het milieueffectrapport beveelt een nieuw veldonderzoek aan, tijdens de bloeiperiode van de orchidee (tussen mei en juni), voordat de vergunning wordt verleend, om de aanwezigheid van de orchidee te bevestigen of niet. Als de aanwezigheid van deze soort wordt bevestigd, moet een aanvraag voor een afwijking van de Natuurbeschermingswet worden ingediend voordat de vergunning kan worden uitgevoerd. Eventuele individuen zullen moeten worden verplaatst naar een ander kalkgrasland in de groeve, dat niet bestemd is om te verdwijnen.

De implementatie van de relevante biodiversiteitsvriendelijke maatregelen die in het milieueffectrapport worden geïdentificeerd, valt echter binnen het toepassingsgebied van de implementatie van het gewestplan en zal daarom moeten worden gedetailleerd in het stadium van de bouwvergunning en de effectbeoordeling.

10. Klimaatfactoren

De herziening van het gewestplan zal het mogelijk maken de bestaande winningsactiviteiten binnen de steengroeve van Romont voort te zetten en daarmee de verdere benutting van een plaatselijke afzetting. Dit is vanuit klimatologisch oogpunt gunstig, omdat de stopzetting van steengroeven noodzakelijkerwijs ertoe zou leiden dat de vraag naar rotsgesteenten overgedragen wordt naar concurrerende steengroeven of uit het buitenland geïmporteerde rotsgesteenten. Deze situatie zou leiden tot een toename van de CO₂-emissies in verband met het vervoer van materialen.

Het feit dat de aanvrager een lokale grondstof in de onmiddellijke nabijheid van de steengroeve verwerkt, biedt dezelfde voordelen daar er geen vervoer nodig zal zijn van grondstoffen naar verwerkings- en terugwinningseenheden.

In het milieueffectrapport staat dat de wijze van extractie niet gaat veranderen en wordt aanbevolen om de meest vervuilende tuigen geleidelijk te vervangen door apparatuur die de energie-efficiëntie verbetert of minder brandstof verbruikt.

11. Interacties tussen de verschillende factoren

In het milieueffectrapport staat dat een aantal vormen van overlast cumulatief zijn en een directe impact hebben op de directe omgeving. De winning van gesteente veroorzaakt ook geluidsoverlast, stofuitstoot, zwaar transport enzovoort.

In dit geval is, gezien de ligging van de omtrek van het ontwerpplan, die in het verlengde ligt van de huidige groeve en waarbij geen nieuwe bijgebouwen voor de winning zullen worden gebouwd, de hinder als gevolg van de uitvoering van de geprojecteerde omtrek vrijwel identiek aan de bestaande hinder.

De uitvoering van de verschillende voorgestelde aanbevelingen zal de overlast op een laag niveau houden wat betreft de nabijheid van de winningsactiviteit bij het dorp Humain en het radioastronomiestation.

IV. Andere overwogen redelijke oplossingen

In het milieueffectrapport wordt voorgesteld om een landbouwgebied en een bosgebied te aan te leggen ten westen van de winningsput, op de plaats van een deel van de bestaande zone van de bijgebouwen van de winning in het gewestplan.

Dit voorstel werd gesteund door de aanvrager, de gemeenteraad van Rochefort, de Beleidsgroep LeefMilieu, SPW ARNE en door verschillende brieven die na het openbaar onderzoek werden ontvangen. Deze voorgestelde wijziging van het ontwerpplan werd opgenomen in het ministerieel besluit tot definitieve goedkeuring van de herziening.

In het milieueffectrapport werd een alternatieve afbakening voorgesteld, waarbij de omtrek van het ontwerpplan werd uitgebreid tot de stad Marche-en-Famenne, waarbij de beboste heuvel werd uitgesloten en de winningsactiviteit dus dicht bij het dorp Humain en het radioastronomiestation werd gebracht. Dit alternatief, dat niet werd gesteund door de autoriteiten of de omwonenden, werd niet gekozen. De argumenten die deze keuze rechtvaardigen worden uiteengezet in het ministerieel besluit tot definitieve aanneming van de herziening van het plan.
